

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Executarea silită reprezintă o etapă necesară a procesului civil, prin care titularul unui drept recunoscut printr-un titlu executoriu poate obține realizarea efectivă a creanței sale. Statul are obligația de a asigura creditorului un mecanism eficient de recuperare a creanței, însă această obligație trebuie exercitată în echilibru cu drepturile și garanțiile debitorului, mai ales atunci când acesta este dispus să execute voluntar obligația imediat după comunicarea actelor de executare.

În forma actuală a Codului de procedură civilă, debitorul este somat să își îndeplinească obligația „de îndată sau în termenul acordat de lege”, cu mențiunea că, în caz contrar, se va proceda la continuarea executării silite. Această formulare a generat, în practică, situații în care somațiile de plată transmise de executorii judecătorești acordă debitorului un termen extrem de scurt, de multe ori **de numai o zi** de la comunicare, termen care nu corespunde realităților administrative, poștale, bancare și sociale actuale.

Un termen de o zi nu reprezintă un termen real de conformare voluntară. În numeroase cazuri, debitorul primește în același plic încheierea de încuviințare a executării silite, titlul executoriu, somația, încheierea privind stabilirea cheltuielilor de executare și alte acte procedurale. În acest interval foarte scurt, persoana vizată trebuie să ia cunoștință de întreaga documentație, să verifice debitul, să identifice modalitatea de plată, să obțină resursele financiare necesare, să efectueze plata și să transmită dovada către executor. În cazul persoanelor care lucrează, al persoanelor vârstnice, al celor care locuiesc în mediul rural, al celor care primesc actele cu întârziere prin poștă sau al celor care nu pot verifica imediat corespondența, acest termen este pur formal.

Situația devine și mai gravă atunci când actele ajung efectiv la debitor după mai multe zile de la data poștei sau după expirarea termenului menționat în somație. În asemenea cazuri, deși debitorul achită debitul principal imediat ce ia cunoștință de executare, acesta se poate trezi cu popriri, blocări de conturi, comisioane bancare și cheltuieli suplimentare de executare generate nu de reaua-credință a sa, ci de caracterul nerealist al termenului acordat și de întârzierile inerente comunicării actelor.

Scopul somației ar trebui să fie acela de a permite debitorului să execute voluntar obligația înainte de continuarea executării silite. Dacă termenul acordat este atât de scurt încât, în practică, debitorul nu are timp efectiv să plătească, somația își pierde funcția juridică reală și se transformă într-o simplă formalitate procedurală, urmată aproape automat de acte de executare suplimentare. O asemenea practică nu servește nici ideii de justiție, nici eficienței procedurii, ci

conduce la acumularea de costuri suplimentare și la tensionarea inutilă a raportului dintre creditor și debitor.

Prezenta propunere legislativă urmărește instituirea unui termen minim rezonabil **de 7 zile lucrătoare de la comunicarea somației**, în care debitorul să poată achita obligația stabilită prin titlul executoriu, înainte de continuarea executării silite prin acte precum poprirea, urmărirea bunurilor mobile sau alte măsuri generatoare de costuri suplimentare.

Termenul de 7 zile lucrătoare nu afectează substanța dreptului creditorului. Acesta nu anulează creanța, nu suspendă nejustificat executarea și nu împiedică recuperarea debitului. Dimpotrivă, creează un mecanism mai echilibrat, care încurajează plata voluntară și poate reduce numărul actelor de executare, al popririlor, al contestațiilor la executare și al cheltuielilor inutile suportate de părți.

Este important de subliniat că inițiativa nu protejează debitorul de rea-credință și nu blochează executarea în cazurile în care există risc real de sustragere de la executare, de înstrăinare frauduloasă a bunurilor sau de diminuare intenționată a patrimoniului. Pentru aceste situații, proiectul prevede posibilitatea continuării rapide a executării, cu încuviințarea instanței de executare, printr-o încheiere motivată. Astfel, se păstrează un instrument eficient pentru protejarea creditorului în cazurile urgente, dar se elimină tratamentul disproporționat aplicat debitorilor de bună-credință.

O problemă distinctă și deosebit de importantă este executarea prin poprire. În prezent, poprirea se poate înființa fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării. În practică, aceasta conduce la situații în care debitorul află despre executare abia după ce conturile i-au fost deja blocate. Această soluție poate fi justificată în anumite situații în care există risc de sustragere de la executare, însă nu ar trebui să reprezinte regula generală în toate cazurile, indiferent de natura creanței, de conduita debitorului sau de existența unei posibilități reale de plată voluntară.

De aceea, proiectul propune corelarea regimului popririi cu termenul minim de plată acordat prin somație. Poprirea ar urma să poată fi înființată, ca regulă, după expirarea termenului de 7 zile lucrătoare de la comunicarea somației, cu menținerea unor excepții pentru cazurile expres prevăzute de lege sau pentru situațiile urgente autorizate de instanța de executare. În acest fel, se evită golirea de conținut a somației și se previne transformarea executării silite într-o procedură automată de blocare a conturilor, fără ca debitorul să fi avut o posibilitate reală de conformare.

Soluția propusă este una moderată și rezonabilă. Ea nu instituie un termen excesiv, ci doar un interval minim necesar pentru ca debitorul să poată reacționa în mod efectiv. În alte sisteme juridice europene există termene comparabile sau chiar mai lungi înaintea unor acte de executare. De asemenea, chiar în legislația românească, în materia executării silite fiscale, debitorului i se acordă un termen de 15 zile de la comunicarea somației pentru stingerea debitului sau

pentru inițierea procedurii de mediere. Prin urmare, instituirea unui termen de 7 zile lucrătoare în executarea silită civilă nu reprezintă o soluție excesivă, ci o minimă armonizare cu standarde de protecție procedurală deja existente.

Propunerea are și o componentă socială importantă. Poprirea conturilor și acumularea rapidă a cheltuielilor de executare afectează, în mod direct, persoane fizice, familii, pensionari, salariați, mici întreprinzători și persoane care pot ajunge în executare pentru debite relativ reduse. De multe ori, costurile suplimentare ajung să fie resimțite mai sever decât debitul inițial, mai ales atunci când persoana vizată ar fi fost dispusă să plătească imediat ce ar fi avut o posibilitate reală să ia cunoștință de actele comunicate.

În același timp, proiectul poate avea un efect pozitiv și asupra activității executorilor judecătorești și a instanțelor. Dacă debitorul are un termen real de plată, se pot reduce situațiile în care sunt emise popriri inutile, se pot diminua solicitările de lămurire, cererile de anulare a unor cheltuieli de executare, contestațiile la executare și litigiile privind proporționalitatea cheltuielilor. O executare silită mai clară și mai echilibrată este în interesul tuturor participanților la procedură.

Prin această inițiativă legislativă se urmărește, așadar, restabilirea funcției reale a somației: aceea de avertisment efectiv și ultimă posibilitate de executare voluntară, nu de simplu act formal care precedă imediat poprirea și acumularea de cheltuieli. Debitorul de bună-credință trebuie să aibă posibilitatea reală de a plăti înainte de a fi supus unor măsuri suplimentare, iar creditorul trebuie să își poată recupera creanța într-o procedură eficientă, dar proporțională.

Impactul bugetar al inițiativei este inexistent, întrucât măsura nu presupune înființarea unor instituții noi, alocări bugetare suplimentare sau cheltuieli administrative semnificative. Modificarea vizează exclusiv procedura de executare silită și modul de desfășurare a acesteia, prin instituirea unui termen procedural rezonabil.

În concluzie, prezenta propunere legislativă răspunde unei probleme reale și frecvente întâlnite în practică: acordarea unui termen insuficient pentru plata voluntară după comunicarea somației de către executorul judecătoresc. Prin instituirea termenului minim de 7 zile lucrătoare și prin corelarea acestuia cu regimul popririi și al cheltuielilor de executare, proiectul asigură un echilibru just între dreptul creditorului de a-și recupera creanța și dreptul debitorului de a beneficia de o posibilitate efectivă de conformare voluntară.

Inițiator:

Nini-Alexandru Pascalini

Deputat Circumscripția nr. 4 Bacău